

Axel Skoubo, valevni
Javnaðarflokksins í Sandoy,
skrivar:

So siga teir

Nú so væl liður móti vali, og veljarin er um at ganga undir í valtilfari og valpropaganda, er tað kanska ikki heilt av leið at taka saman um og vísa á, hvørjar høvuðsatfinningar andstöðu-flokkar javnaðarflokksins hava, og hvat teir hava at seta í staðin.

Fyrst Fólkaflokkurin. Hesin flokkur byrjaði valstríðið væl undan hinum, og hevur hann nýtt nógv meira orku til hetta enn nakar annar flokkur. Lita vit 8 ár aftur í tíðina, skilja vit væl, at hesin flokkur metir hetta komandi val sera álvarsamt, tí har má okkurt henda nú, um hann ikki heilt skal detta burtur ímillum. Eisini skilja vit væl, at fólkaflokkurin nærum hevur friðað javnaðarflokkinn.

Høvuðsatfinningar fólkafloksins upp undir valið eru: Skatta-byrðan er ov tung, almennu iløgurnar ov stórar. Meðan framtíðarlýftini eru: størri iløgur og fleiri almennar útreiðslur.

Eg skal ikki vera tann fyrsti at pástanda at skattabyrðan er ov løtt, men tann mynd, sum fólkaflokkurin gevur av henni er alt annað enn rétt. Tað er próvfast, at skattatrygði í Føroyum er væl minni enn í teimum londum, sum vit vanligar sammata okkum við. Annað er, at skattaskipan okkara ikki er so, at hon fremur størst møgulegt rættvisi. Enn eru alt ov mangar inntøkur, sum ikki bera skatt eftir forimuni, og alt ov nógvur vinningur, einamest samfelagsskaptur, sum lutvist ella heilt sleppur undan skatti. Tann vinningur, ið soleiðis verður óskattaður, má sjálvandi gjaldast av øðrum, og hvørji tey eru, er okkum øllum greitt. Javnaðarflokkurin hevur vist á, hvussu hetta órættvisi kundi verið beint burtur. Men so leingi lögting okkara hevur ein stóran borgarligan meiriluta, gerst litið annað enn at royna nas frægast at skera teir mest asocialu og rotnastu blettirnar burtúr. Hetta hevur javnaðarflokkurin roynt og eftur umstøðunum er hetta eydnast avbera væl. Harafturimóti hevur fólkaflokkurin ikki við einum einasta orði og enn minni í gerningum roynt at bøtt um ta socialu slagsíðu, ið skattalógin í alt ov stóran mun enn hevur.

Einasta leið, sum fólkaflokkurin hevur vist á, er at skerja almennu útreiðslurnar. Í vanligum týðningi merkir hetta: færri lendingar, vegir og havnir. Men er tað ikki netupp hetta, ið fólkaflokkurin sigur seg vilja stuðla. Ein loyvir sær at ivast í, hvussu haldgð trúverðigheit fólkafloksins er.

Eisini roynir fólkaflokkurin at

gera seg til talsmann og verja fyrri smábýgdin. Sumt av tí, sum Dagblaðið hevur ført fram um henda spurning, er tilíkt, sum samsvarar væl við hugsan javnaðarflokksins. Sum t. d. at landskassans partur til vegir, havnir og lendingar og skúlar verður ókurtur fyrri at lætta um

byrðurnar hjá kommununum. Men tað, sum gevur einum allar møgulegar orsøkir fyrri at ivast í góða vilja fólkafloksins, er, at hann í næsta andadrátti krevur, at almennu iløgurnar skulu skerjast munandi.

Javnaðarflokkurin stríðist ikki bert fyrri at skapa eins góð og rættvis kor fyrri allar landsins borgarar, men hann ásanar eisini at vit mugu skapa eins góðar vinnumøguleikar fyrri allar partar av landinum, so bygda-fólkið sleppur undan at vera rivið upp við rót og óbeinleis tvungnið til at søkja sær vinnu í fáum avmarkaðum økjum. Vegir, havnir, lendingar og skúlar mugu byggjast; hetta er sjálvt grundarlagið. Men í longdini livir ongin bygd bert av hesum. Vinnumøguleikar fyrri fólkið á staðnum mugu skapast. Javnaðarflokkurin setir seg ikki í tolni at biða eftir, at hesir møguleikar skulu koma av sær sjálvum, tí tað vita vit, at teir ikki gera.

Tað er ein søguligur veruleiki, at kapitalurin er miðsavnandi, og óstýrdur fremur hann bygda-avoyðingina. Einasta gongda leið, um vit av sonnum vilja virka fyrri at menna bygdirnar og skapa vinnumøguleikar, er, at tað almenna fær møguleikar at stýra iløgnum, so æðrarnar greina seg um landið alt, og ikki sum nú renna í stríðum streymum til eitt avmarkað tal av lækjum.

Hesa loysn javnaðarflokksins mótarbeiðir fólkaflokkurin við hond og fót, bygdunum til óbólitaligan skaða.

Axel Skoubo

**Javnaðarflokkurin
er loysnin.
Krossin við lista C!**

Kári Petersen, valevni Javnaðarflokksins í
Suðurstreymoy, skrivar:

EF — fiskimark

Framman undan seinasta lögtingsvali segði javnaðarflokkurin um EF, at ein høvuðstreyt fyrri, at vit kundu gerast limir av hesi samgongu var, at vissa fekt fyrri, at vit kundu varðveita einkarrættin til veiðu innan fyrri 12 fjórðings fiskimarkið. Fekst henda vissa ikki, ynskti javnaðarflokkurin ikki limaskap í EF.

Hetta lyftið helt javnaðarflokkurin, men ikki bert tað. Undir samráðingunum um limaskap kravdi landsstýrið eisini vissu fyrri, at vit fingi einkarrætt til veiðu eisini innan fyrri eitt víðari fiskimark, um hetta varð samtykt á altjóða stigi, ella ein einvis útflytan gjørdist neyðug. Henda vissa fekt ikki, og tí kom umhugsunartíðin í lag. Tá eingin avkláring kom, samtykti lögtingið eftir uppskoti frá landsstýrinum, at vit kundu ikki taka við limaskapi, men skuldu samráðast um eina handilsskipan, sum nú er komin í lag.

So leingi EF ikki broytir fiskivinnupolitikkin sin, gongur javnaðarflokkurin ikki inn fyrri limaskapi. Verður fiskivinnupolitikkur EF's broyttur, so hann hósakar okkum, er støðan ein onnur, og um javnaðarflokkurin tá ynskir limaskap, er ein spurningur, sum má takast upp tá. Men áðrenn ta tíð er eingin orsøk til at víðgera spurningin um limaskap ella ikki. Tó vil eg halda, at í lötuni er einki, sum talar fyrri limaskapi.

Við øðrum orðum: javnaðarflokkurin hevur hildið tað, sum hann lovaði framman undan seinasta lögtingsvali.

Men vissir menn, sum óivað innast inni eru samdir í hesum, vilja ikki víðgera, at misálit teirra á javnaðarflokkinum í hesum máli var ógrundað. Teir skulu fyrri alt í verðini finna upp á okkurt fyrri at prógva, at teir ikki hava tapt. Jú ríkisfelagsskapurin, siga teir, ger, at vit hóast alt eru limir í EF. Undan seinasta vali segdu vit, at um tað visti seg, at stýrisskipan okkara forðaði fyrri, at vit kundu standa uttanfyrri, tá Danmark gjørdist limur, vildu vit taka tann spurningin til víðgerðar, men at einki talaði fyrri, at stýrisskipanin skapti nakrar trupulleikar. Hetta standa vit framvegis við, men enn er einki komið upp, sum bendir á, at neyðugt er at broyta stýrisskipanina av hesi orsøk.

Tær reglur, sum EEC hevur gjørt um, nær ein fiskavara er føroysk, verða nú tiknar sum prógv fyrri, at vit eru í EEC, og at EEC borgarar hava fingið niðurstøttur í Føroyum. Men somu reglur eru gjørdar fyrri Noreg og Ísland, og eg hugsi ikki, at nakar vil pástanda, at Noreg og Ísland eru limir í EEC, ella at EEC borgarar hava niðurstøttur í hesum londum.

Lat tað verða sligið fast, at vit eru ikki limir í EEC, og at vit verða tað heldur ikki, um ikki lögtingið samtykkir slikt.

Í fiskimarksmálinum hevur javnaðarflokkurin sagt, at vit eiga at arbeiða fram móti at hava allan heimasjógv fyrri okkum sjálvar. Men vit hava verið móti einvisari útflytan av fiskimarkinum. Hetta er ikki, sum nakrir vilja gera tað til, tekin um veikleika, hetta er heldur ikki, sum summir hava skilt ella rættari misskilt tað, av bangheit fyrri hevdardráttum. Nei. Sakin er jú tann, at fleiri og fleiri tjóðir, sum hava nóg mikið av fiski á heimleiðum teirra, eru gingnar fyrri víðum fiskimarkum, so nógvar, at vit hava hildið tað vera óneyðugt at hjálpa til, tí eitt vilt fiskimark fór at koma av sær sjálvum. Meðan eitt vilt fiskimark t. d. gevur Íslandi nóg mikið, so fáa vit undir ongum umstøðum eitt nóg vilt fiskiokki heima hjá okkum sjálvum, sum er nóg mikið. Vit hava bygt upp eitt samfelag, sum fullkomuliga hvílir á fiskivinnuni, og sum krevur meira enn tvær

reisur so nógva veiðunøgd, sum vit kunnu veiða í heimasjógvi. Tí má okkara støða vera tann, at sjálvt um vit vilja hava allan okkara heimasjógv fyrri okkum sjálvar, so vilja vit berjast móti at verðða ríknir burtur av fjørleidonum. Tað eru onnur lond, sum føra fram, at teirra samfelag hvílir á fiskiveiðu í heimasjógvi, og tí mugu tey hava henda heimasjógv fyrri seg sjálvan. Hetta sjónarmið skilja vit sjálvsagt, men tað gongur meira strítið, at fáa hesi lond at skilja, at føroyska samfelagið hvílir á fiskiveiðu, ikki bert í

heimasjógvi, men eisini aðrastaðni. Hetta hava umboð landsstýrisins ført fram allastaðni, har hesi mál hava verið til víðgerðar, eisini á havrættarstevnunum í Caracas, og hetta má framvegis verða ført fram, serliga á framhaldandi ráðsstevnunum í Geneve. Tað er toluliga greitt, at um nakað úrslit spyrst burtur úr hesi stevnu, verður tað til eitt fiskimark upp á út til 200 fjórðingar, men tað sum vit mugu vóna og arbeiða fyrri, er, at reglurnar verða soleiðis, at samfelag sum okkara skulu hava fyrsta rætt til at veiða tað, sum onnur lond ikki hava orku til sjálvi at veiða. Tað hevði tí verið gott, um tjóðveldismenn og aðrir eina tíð lótu verða við at pratika, at vit hava nóg mikið við okkara heimasjógv, og serstakliga at teir halda uppat við at pratika hetta uttanlands. Tað er møgulegt, at vit kunnu gera avtalur við Ísland. Noreg og onnur lond um loyvi at veiða innan fyrri teirra fiskimark, men tað verður so undir øllum umstøðum upp á teirra treytir. Betri er, um tað eydnast at fáa skrásett okkara serrættindi í eini altjóða samtykt. Í hesum máli hevur tjóðveldisflokkurin mótarbeitt áhugamálinum hjá Føroya fólki, og koma vit ein dagin í ta støðu, at vit ikki kunnu veiða nóg mikið til at kunna livbjarga okkum á hesum klettum, so kunnu vit ikki minst takka hesum monnum fyrri tað.

Tjóðveldisflokkurin hevur fiskimarksmálið sum høvuðsmál í síni valagitatió, men tað er avgjørt neyðugt fyrri okkara livlíkindi, at hesin flokkur ikki fær høvi til at umboða okkum undir framhaldinum av havrættar-ráðstevnunum. Tað er avgjørt neyðugt, at javnaðarflokkurin sleppur at arbeiða víðari við hesum máli. Hvat onnur lond samtykkja at gera, er ikki altíð tað besta fyrri okkum. Tað, sum er avgerandi, er, hvat tænar okkum best.

Vilt tú sær sjálvum og samfelag tínum sæl, so vis javnaðarflokkinum álit, eisini í hesum máli, og gev honum atkvøðu tína.

Kári D. Petersen